

Europsko vijeće

Bruxelles, 25. ožujka 2022.
(OR. en)

EUCO 1/22

CO EUR 1
CONCL 1

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Delegacije

Predmet: Sastanak Europskog vijeća (24. i 25. ožujka 2022.)
– zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja s predsjednikom Sjedinjenih Američkih Država o transatlantskoj suradnji u kontekstu ruske vojne agresije na Ukrajinu.

*

* *

I. RUSKA VOJNA AGRESIJA NA UKRAJINU

1. Rusija svojom ratnom agresijom na Ukrajinu grubo krši međunarodno pravo te je odgovorna za ranjavanje velikog broja civila i gubitak brojnih života. Usmjerava napade na civilno stanovništvo i cilja civilne objekte, uključujući bolnice, zdravstvene ustanove, škole i skloništa. Ti ratni zločini moraju odmah prestati. Odgovorne osobe i njihovi pomagači snosit će posljedice u skladu s međunarodnim pravom. Opsada Mariupolja i drugih ukrajinskih gradova te uskraćivanje pristupa humanitarnoj pomoći od strane ruskih vojnih snaga neprihvatljivi su. Ruske snage moraju smjesta omogućiti sigurne prolaze do drugih dijelova Ukrajine te dostavu humanitarne pomoći Mariupolju i drugim gradovima pod opsadom.
2. Europsko vijeće snažno poziva Rusiju da hitno zajamči siguran prolaz do željenog odredišta civilima koji su se zatekli u svim drugim ratnim zonama, odmah pusti na slobodu sve taoce, osigura neprekinut pristup humanitarnoj pomoći i uspostavi humanitarne koridore. Snažno je poziva i da u potpunosti poštuje svoje obveze u skladu s međunarodnim pravom, uključujući međunarodno humanitarno pravo, i ispuni nedavni nalog Međunarodnog suda.
3. Europsko vijeće zahtijeva da Rusija odmah zaustavi svoju vojnu agresiju na državnom području Ukrajine, bezuvjetno i bez odgode povuče sve snage i vojnu opremu s njezina cijelog državnog područja te u potpunosti poštuje teritorijalnu cjelovitost, suverenitet i neovisnost Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica.

4. Europska unija podupire Ukrajinu i njezine stanovnike, a Europsko vijeće ponovno potvrđuje Izjavu iz Versaillesa, čime uvažava europske težnje Ukrajine i njezino europsko opredjeljenje, kako je navedeno u Sporazumu o pridruživanju. Europsko vijeće ponovno poziva Komisiju da podnese svoje mišljenje u skladu s relevantnim odredbama Ugovorâ. Europska unija nastavit će pružati koordiniranu političku, financijsku, materijalnu i humanitarnu potporu. Europska unija dosad je uvela opsežne sankcije koje imaju snažne posljedice na Rusiju i Bjelarus te ostaje spremna djelovati protiv njihovih stvarnih i mogućih zaobilaženja, ukloniti praznine u propisima te brzo provesti daljnje koordinirane snažne sankcije protiv Rusije i Bjelarusa kako bi učinkovito onemogućila sposobnost Rusije da nastavi s agresijom. Europsko vijeće poziva sve zemlje da se pridruže tim sankcijama. Svi pokušaji da se sankcije zaobiđu ili Rusiji pomogne drugim sredstvima moraju se zaustaviti.
5. Ruska vojna agresija na Ukrajinu prisilila je milijune ljudi da napuste svoje domove. Uz pomoć mehanizma privremene zaštite mnogi od njih pronašli su utočište i sigurnost u Europskoj uniji. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti potrebama najranjivijih osoba i mjerama za sprečavanje i otkrivanje trgovine ljudima. Europsko vijeće odaje počast svim građanima, organizacijama i vladama u Europi koji su pokazali solidarnost s onima koji bježe od ovog užasnog rata.
6. Ova kriza znatan je izazov za infrastrukturu i javne službe država domaćina, posebno na granicama s Ukrajinom. Europsko vijeće prepoznaje sve napore koji su već uloženi u prihvat izbjeglica koje bježe od rata u Ukrajini te poziva sve države članice da pojačaju svoje napore u trajnom duhu jedinstva i solidarnosti, a Komisiju da poduzme sve potrebne inicijative kako bi se ti napori olakšali. Ono poziva i na hitan dovršetak rada na nedavnim prijedlozima Komisije za potporu državama članicama kako bi se osiguralo da se sredstva EU-a namijenjena izbjeglicama i njihovim domaćinima mogu brzo mobilizirati i poziva Komisiju da izradi dodatne prijedloge za jačanje potpore EU-a u tom pogledu. Europsko vijeće poziva države članice da uz potporu Komisije izrade planove za nepredviđene situacije kako bi se ujedno uzele u obzir srednjoročne i dugoročne potrebe.

7. Europska unija predana je osiguravanju kontinuiranih i neprekinutih tokova električne energije i plina prema Ukrajini. Nedavna sinkronizacija ukrajinske i moldavske elektroenergetske mreže s mrežama EU-a iznimno je postignuće. To pokazuje međusobnu povezanost naše budućnosti. Potrebno je osigurati sigurnost ukrajinskih nuklearnih postrojenja, između ostalog uz potporu Međunarodne agencije za atomsku energiju.
8. Imajući na umu razaranja i goleme gubitke koje je Ukrajina pretrpjela zbog ruske vojne agresije, Europska unija predana je pružanju potpore ukrajinskoj vladi za njezine neposredne potrebe, a nakon što završi siloviti ruski napad, i za obnovu demokratske Ukrajine. U tu je svrhu Europsko vijeće suglasno uspostaviti uzajamni fond solidarnosti za Ukrajinu te svoje međunarodne partnere poziva da u tome sudjeluju, kao i da se bez odgode započne s pripremama. Poziva Komisiju da nastavi pružati tehničku pomoć kako bi se Ukrajini pomoglo da provede potrebne reforme.
9. Europsko vijeće poziva da se pravodobno organizira međunarodna konferencija kako bi se prikupila sredstva u okviru uzajamnog fonda solidarnosti za Ukrajinu.
10. Europsko vijeće također potvrđuje svoju predanost potpori Republici Moldovi i njezinim stanovnicima.

II. SIGURNOST I OBRANA

11. Podsjećajući na agendu iz Versaillesa, Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o sigurnosti i obrani, uzimajući u obzir novo sigurnosno stanje u Europi, koje predstavlja veliku promjenu u njezinu strateškom okruženju.
12. Europsko vijeće podržava Strateški kompas, kojim se pružaju strateške smjernice za sljedeće desetljeće i utvrđuju dosljedan skup djelovanja, načini, sredstva i jasni ciljevi potrebni za taj novi poticaj, i to:
 - a) omogućavanjem bržeg i odlučnijeg djelovanja Europske unije u slučaju krize;

- b) osiguravanjem naših interesa i zaštitom naših građana jačanjem sposobnosti Europske unije za predviđanje i ublažavanje prijetnji;
- c) poticanjem ulaganja i inovacija radi zajedničkog razvoja potrebnih sposobnosti i tehnologija;
- d) produbljivanjem suradnje s partnerima kako bi se postigli zajednički ciljevi.

Ono poziva Vijeće da odmah nastavi s radom na provedbi Strateškog kompasa prema u njemu utvrđenom rasporedu.

13. Europsko vijeće sa zanimanjem očekuje analizu nedostatnih ulaganja u obranu koju Komisija treba izraditi do sredine svibnja u koordinaciji s Europskom obrambenom agencijom te prijedloge za sve daljnje inicijative potrebne za jačanje europske obrambene industrijske i tehnološke baze. To će doprinijeti naporima za jačanje otpornosti Europske unije i povećanje njezinih sigurnosnih i obrambenih kapaciteta s pomoću većih i boljih ulaganja, s naglaskom na utvrđenim strateškim nedostacima. Poziva Vijeće da ostvari napredak u radu na nedavnim prijedlozima Komisije.
14. Kako bi se ojačale obrambene sposobnosti Europske unije i država članica, trebalo bi iskoristiti puni potencijal instrumenata i inicijativa Europske unije za financiranje, osobito Europskog fonda za obranu i stalne strukturirane suradnje, plana za razvoj sposobnosti i koordiniranog godišnjeg preispitivanja u području obrane. Osim toga, do kraja 2022. trebalo bi poduzeti mjere za promicanje i olakšavanje pristupa privatnom financiranju za obrambenu industriju, među ostalim optimalnim iskorištavanjem mogućnosti koje nudi Europska investicijska banka. Europsko vijeće redovito će procjenjivati provedbu Strateškog kompasa i napredak u području sigurnosti i obrane. Po potrebi će pružiti dodatne smjernice.

III. ENERGETIKA

15. Europska unija postupno će i čim prije ukinuti svoju ovisnost o uvozu ruskog plina, nafte i ugljena, kako je navedeno u Izjavi iz Versaillesa. Europsko vijeće stoga sa zanimanjem očekuje sveobuhvatan i ambiciozan plan, izrađen u bliskoj koordinaciji s državama članicama, koji će Komisija u tu svrhu podnijeti do kraja svibnja 2022. U obzir će se uzeti nacionalne okolnosti i kombinacija izvora energije država članica.
16. Cijene energije koje su i dalje visoke sve negativnije utječu na građane i poduzeća, što dodatno pogoršava ruska vojna agresija na Ukrajinu. Europsko vijeće raspravljalo je o tome kako pružiti dodatnu pomoć najranjivijim potrošačima i kratkoročno poduprijeti europska poduzeća.

Europsko vijeće:

- a) poziva države članice i Komisiju da nastave na najbolji mogući način iskorištavati paket mjera, uključujući novi privremeni krizni okvir za državnu potporu, kao vremenski ograničen odmak od statusa quo. Kao što je predložila Komisija, privremeno oporezivanje ili reguliranje neočekivane dobiti može biti koristan izvor nacionalnog financiranja;
- b) nalaže Vijeću i Komisiji da hitno stupe u kontakt s dionicima u području energetike te da raspravljaju o tome bi li, i na koji način, kratkoročne opcije koje je predstavila Komisija (izravna potpora potrošačima u obliku vaučera, poreznih olakšica ili „modela agregatora / jednog kupca”, državne potpore, oporezivanje (trošarine i PDV), gornje granice cijena, regulatorne mjere kao što su ugovori za razliku) doprinijele smanjenju cijene plina i suzbile njezin efekt prelijevanja na tržišta električne energije, uzimajući u obzir nacionalne okolnosti;

- c) poziva Komisiju da podnese prijedloge za djelotvorno suzbijanje problema prekomjernih cijena električne energije uz istodobno očuvanje cjelovitosti jedinstvenog tržišta, zadržavanje poticaja za zelenu tranziciju, očuvanje sigurnosti opskrbe i izbjegavanje nerazmjernih proračunskih troškova.

U trenutačnom kontekstu vrlo visokih cijena električne energije Komisija je spremna hitno procijeniti usklađenost hitnih privremenih mjera na tržištu električne energije koje su prijavile države članice, među ostalim radi ublažavanja učinka cijena fosilnih goriva na proizvodnju električne energije, s odredbama Ugovorâ i Uredbe 2019/943.

Pri procjeni takve usklađenosti Komisija će putem ubrzanog postupka osigurati i da su ispunjeni sljedeći uvjeti: mjerama se smanjuju cijene električne energije na promptnom tržištu za poduzeća i potrošače te one ne utječu na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu. Pri izradi te procjene uzet će se u obzir privremena priroda mjera i razina elektroenergetske međupovezivosti s jedinstvenim tržištem električne energije.

- 17. Europsko vijeće preispitalo je neposrednu pripremljenost EU-a i zadužilo Vijeće da ispita prijedloge Komisije o politici EU-a za skladištenje plina uzimajući u obzir i uvažavajući interese država članica sa znatnim skladišnim kapacitetom kako bi se osigurala pravedna ravnoteža. Trebalo bi čim prije započeti s ponovnim punjenjem skladišta plina u cijeloj Uniji, u potpunosti uzimajući u obzir nacionalne mjere pripravnosti. Imajući u vidu sljedeću zimu, države članice i Komisija hitno će:
 - a) uspostaviti potrebne mehanizme solidarnosti i kompenzacije;

- b) surađivati na dobrovoljnoj zajedničkoj nabavi plina, ukapljenog prirodnog plina i vodika, uz optimalno iskorištavanje zajedničke političke i tržišne snage Europske unije i njezinih država članica kako bi smanjile cijene u pregovorima. Platforma za zajedničku nabavu bit će otvorena i za zemlje zapadnog Balkana i tri pridružena istočna partnera;
 - c) dovršiti i poboljšati našu plinsku i elektroenergetsku međupovezanost diljem Europske unije, uključujući potpunu sinkronizaciju elektroenergetskih mreža;
 - d) raditi na osiguravanju sigurnosti opskrbe za sve države članice.
18. Energetska sigurnost i klimatska neutralnost mogu se postići samo ako se Europska unija oslanja na snažno i potpuno međusobno povezano unutarnje tržište električne energije i na tržište ugljika koje dobro funkcionira. Europsko vijeće raspravljalo je o tome kako nastaviti s radom na praćenju i optimizaciji njihova funkcioniranja. Poziva Komisiju da poduzme sve potrebne inicijative do svibnja 2022., uzimajući u obzir i završna izvješća ACER-a i ESMA-e.
19. Europska unija nastavit će se koordinirati s međunarodnim partnerima kako bi osigurala dostatnu opskrbu te ublažila povećanje cijena energije.

IV. GOSPODARSKA PITANJA

20. Europsko vijeće poziva na nastavak rada na provedbi Izjave iz Versaillesa o izgradnji otvorenije i robusnije gospodarske osnove, posebice smanjenjem naših strateških ovisnosti u najosjetljivijim područjima, kao što su kritične sirovine, poluvodiči, zdravlje, digitalizacija i hrana, te provedbom ambiciozne i snažne trgovinske politike, kao i poticanjem ulaganja.

21. Trideset godina od njegove uspostave jedinstveno tržište i dalje je jedno od glavnih sredstava Europske unije za održivi rast i otvaranje radnih mjesta te je ključno za ubrzavanje njezine zelene i digitalne tranzicije te jačanje otpornosti naših gospodarstava. Potrebno je osigurati funkcioniranje jedinstvenog tržišta i u kriznim vremenima. Kako bi jedinstveno tržište ostvarilo svoj puni potencijal u korist europskih potrošača i doprinijelo poticanju produktivnosti i povećanju konkurentnosti europskih poduzeća, Europsko vijeće poziva na:
- a) strogu provedbu i izvršenje pravila jedinstvenog tržišta i osiguravanje da sva poduzeća poštuju usklađene standarde EU-a i pravila tržišnog natjecanja;
 - b) provedbu industrijske strategije i strategije za MSP-ove;
 - c) dovršenje jedinstvenog tržišta, posebno u pogledu digitalizacije i usluga;
 - d) pomno praćenje i sprečavanje uskih grla i uklanjanje preostalih neopravdanih prepreka i administrativnih opterećenja te na izbjegavanje novih;
 - e) bolju međupovezanost ekosustava u državama članicama, uz osiguravanje i diversifikaciju lanaca opskrbe;
 - f) zadržavanje sposobnosti Europske unije da postavlja međunarodne standarde.
22. Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja o nedavnim gospodarskim kretanjima. Podržava prioritete politika iz Godišnjeg pregleda održivog rasta i poziva države članice da ih uzmu u obzir u svojim nacionalnim programima reformi i programima stabilnosti ili konvergencije. Potvrđuje i Nacrt preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja.

23. Europsko vijeće poziva Vijeće da, uzimajući u obzir specifične situacije svih država članica, nastavi s radom na komunikaciji Komisije o porastu cijena hrane i globalnoj sigurnosti opskrbe hranom, u kojoj se utvrđuju kratkoročne mjere za rješavanje pitanja cjenovne pristupačnosti hrane u Europskoj uniji i pomoć poljoprivrednicima koji se suočavaju s visokim ulaznim troškovima te srednjoročne mjere za potporu prijelazu na održiv prehrambeni sustav.
24. Europsko vijeće poziva Komisiju da u koordinaciji s međunarodnim partnerima prednost da radu na globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i njezinoj cjenovnoj pristupačnosti, osobito podupiranjem sigurnosti opskrbe hranom i poljoprivrede u Ukrajini i najranjivijim i najizloženijim trećim zemljama. To će biti glavni cilj inicijative FARM (Misija za otpornost hrane i poljoprivrede). Tim multilateralnim radom trebalo bi osigurati učinkovito funkcioniranje tržišta i poticati lokalnu proizvodnju kako bi se smanjio rizik od nesigurnosti opskrbe hranom. Trebalo bi očuvati cjelovitost lanaca opskrbe hranom.

V. COVID-19

25. Europsko vijeće preispitalo je koordinaciju odgovora na pandemiju bolesti COVID-19.
26. Razmotrilo je napredak u okviru uspostave međunarodne suradnje u području upravljanja zdravljem na globalnoj razini i solidarnosti, među ostalim učinkovitijim uvođenjem cjepiva i radom pod pokroviteljstvom Svjetske zdravstvene organizacije na budućem instrumentu za bolje sprečavanje pandemija te pripravnost i odgovor na njih. Također pozdravlja napredak postignut u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji u pogledu pravâ intelektualnog vlasništva.

VI. VANJSKI ODNOSI

27. Europsko vijeće pripremlilo je sastanak na vrhu EU-a i Kine koji se treba održati 1. travnja 2022. Razmijenilo je mišljenja o odnosima s Kinom u novom globalnom kontekstu, osobito kad je riječ o ruskoj vojnoj agresiji na Ukrajinu.
28. Europsko vijeće raspravljalo je o produljenoj političkoj krizi u Bosni i Hercegovini. Europska unija ponovno ističe svoju predanost europskoj perspektivi Bosne i Hercegovine i zapadnog Balkana. Čelnici i čelnice u Bosni i Hercegovini moraju pokazati snažnu predanost brzom dovršetku ustavne i izborne reforme, što je ključno za stabilnost i potpunu funkcionalnost zemlje, te poduprijeti sve druge prioritetne reforme utvrđene u mišljenju Komisije kako bi Bosna i Hercegovina dobila status zemlje kandidatkinje. Europska unija spremna je nastaviti svoj angažman na visokoj razini u tom pogledu.

VII. SLJEDEĆI KORACI

29. Europsko vijeće ponovno će razmotriti sva ta pitanja na izvanrednom sastanku.

VIII. DRUGE STAVKE

30. Europsko vijeće ponovno je izabralo g. Charlesa MICHELA za predsjednika Europskog vijeća za razdoblje od 1. lipnja 2022. do 30. studenoga 2024.
31. Europsko vijeće primilo je na znanje odluku šefova država ili vlada ugovornih stranaka Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji čija je valuta euro o ponovnom imenovanju g. Charlesa MICHELA predsjednikom sastanka na vrhu država europodručja za razdoblje od 1. lipnja 2022. do 30. studenoga 2024.